

реструктуризації фінансової системи. Реформи у сфері державних фінансів, насамперед, у бюджетній і податковій системах, на фінансовому ринку та в організації фінансів підприємств здійснювались і продовжують здійснюватись розрізнено, без загальної їх ідеології та обґрунтованої стратегії і тактики. На даний час практично жоден фінансовий орган не виконує функцій координуючого всю фінансову політику центру. Міністерство фінансів поки що зосереджене на вирішенні окремих поточних проблем, а не на розробці та реалізації фінансової стратегії економічного зростання. По-друге – надто повільний темп реформ. По-третє, функціонуванню фінансової системи перешкоджає відсутність чіткої визначеності з конкретним напрямом реформ. Досі відсутня чітка стратегія і тактика реформ, яка б визначала їх напрями та складові, встановлювала послідовність, етапи і терміни, забезпечувала системність та цілеспрямованість.

Як зазначається у дослідженнях авторів, стратегія реформування фінансів має полягати у поступовій реструктуризації, яка передбачатиме подальшу трансформацію [3].

Крім цього, варто звернути увагу на відсутність належної системи використання власних та запозичених коштів.

Вищезазначені проблеми потребують розроблення ефективних напрямів їх вирішення як на рівні держави, так і на рівні окремого регіону чи області. Дослідження наукової літератури [1-3, 5] дало змогу виокремити такі найбільш актуальні напрями: – упорядкування фінансових потоків; – розроблення стратегії розвитку фінансової системи України; – удосконалення чинної законодавчої бази у сфері регулювання роботи ланок фінансової системи; – цілеспрямований розвиток інститутів та інструментів фінансової системи; – реформа системи оподаткування в напрямку послаблення податкового тиску; – налагодження фінансового механізму діяльності бюджетних установ, пошук нових джерел фінансових ресурсів в умовах дефіциту бюджетних коштів тощо. Слід звернути увагу на проблеми економічного розвитку та зростання, розробленні законодавчо-нормативної бази, обов'язково потрібно враховувати досвід зарубіжних країн, зокрема країн Європейського Союзу, до якого Україна планує приєднатись в перспективі [1].

Узагальнюючи наукові доробки за проблематикою функціонування фінансової системи, можна зробити висновок, що держава повинна розробити ефективний механізм розвитку та забезпечення стабільності фінансової системи України. У сьогоднішніх складних політичних та економічних умовах розвитку України вищі органи державної влади повинні спрямовувати зусилля на пошук напрямів збалансування усіх сегментів фінансової системи.

Література: 1. Боднарук Р.М. Проблеми функціонування та напрями реформування фінансової системи України [Електронний ресурс] / Р.М. Боднарук. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2011/Economics/15_94385.doc.htm. 2. Волоснікова Н. Проблеми становлення фінансової системи України на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Н. Волоснікова, Д. Данилова. – Режим доступу: <http://conferences.neasmo.org.ua/node/247>. 3. Моторна Я.В. Проблеми функціонування фінансової системи України та можливі шляхи їх подолання [Електронний ресурс] / Я.В. Моторна. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68425.doc.htm. 4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 5. Татарчук М.І. Проблеми розбудови фінансової системи України [Електронний ресурс] / М.І. Татарчук, Мироненко М.Ю. – Режим доступу: <http://intkonf.org/tatarchuk-m-i-mironenko-m-yu-problemi-rozbudovi-finansovoyi-sistemi-ukrayini/>.

Куценко В.Й.,

*доцент кафедри економіки і управління підприємством ДНУ,
м. Дніпропетровськ, Україна*

ВПЛИВ КРЕДИТІВ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні в умовах ринкової економіки фактичною місією більшості підприємств є максимізація прибутків будь-яким способом, у т. ч. за рахунок кредитів. Але гроші не є цінністю життя. Як це важливо сьогодні урозуміти всім нам, що основна задача економіста *«розвивати та самореалізувати свій духовно-інтелектуальний потенціал не заради отримання прибутку і примноження капіталу, і ...прагнути через ціннісно-раціональну цілісну діяльність створити більш досконалий людський світ»* [3].

Щоб зрозуміти вплив кредитів на прибуток підприємства, необхідно спочатку встановити істинну (духовну) сутність запозичень. **Сутність кредиту** допоможе встановити етимологія

цього слова. **Кредит** з лат. *credit* – *це те, що заслуговує довіри* (таланти – дари Божі), **той, хто заслуговує довіри** (довіра, віра у владу грошей чи у владу Творця), **вірити, довіряти, правдоподібно, жити й господарювати за Правдою, давати** нужденним матеріальні блага (не продавати й не наживатися на кредитах), **доручати** організовувати підприємництво на благо людей, бо «під приємець» – «під Приймателем», під наглядом і управлінням Приймателя-Отця (рос. *предприниматель* – *перед Принимателем*) – це господар, який трудиться перед очима, за волею Творця-Приймателя, Який, як люблячий Батько, приймає Своїх чад; *він* (кредитор) **вірить**, бо *creditor* – *віритель* (віру має до Бога та людей), тому – **той, хто дає**, а не продає, той, хто не наживається на боржниках і не встановлює строки погашення боргу, як це робили праведники в минулому і сьогодні. *Віритель* за В. Далем *це довіритель, що доручає кому що з певними повноваженнями; що дав кому доручення вести благочинну господарську діяльність* [2]. Наш істинний кредитор-віритель – Господь авансом нам дає (у позику) всі необхідні ресурси для життєдіяльності, у тому числі, для підприємництва. А хто не йме віри до Творця й не звертається до Нього за допомогою, покладаючи всю надію на владу грошей і себе, стає боржником – винуватцем перед істинним Кредитором. Тому, *creditum* (*credo*) також – *борг* (як тільки підприємець понадіявся на чужі незароблені гроші, взяв кредит, так добровільно став боржником, винуватцем перед Богом, бо понадіявся на владу грошей, а не на Творця світу). Боржник, відвернувшись від допомоги й захисту Отця, віддається в залежність сил темряви, нечестивих кредитних установ, які випробовують, карають, тобто, виховують невірного позичальника, як треба господарювати за Істиною. Боржникам, які не вірують і не прощають своїм щирим позичальникам, надсилається кара за притчею Христовою: *«У певний час привели до Господа великого боржника, який не міг Йому віддати. Господь повелів продати всю сім'ю й майно (під владу темряви для покарання – виховання), щоб віддати належне. Схилився в страху покаювання перед Богом раб Його: Потерпи і все Тобі воздам. Милосердний Господь простив весь борг, а той потребував малесенький борг у свого позичальника і віддав його до в'язниці до погашення позики. І розгнівався Господь його, віддавши його мучителям, доки воздасть весь борг свій»* [1. Мт.18:24-34].

Вплив кредитного капіталу на рівень прибутку підприємства проаналізуємо на прикладі п'яти сучасних провідних акціонерних товариств України за останні 10 років їхньої ринкової діяльності: ПАТ «Інгулецький гірничо-збагачувальний комбінат» (ІнГЗК), ПАТ «Криворізький залізорудний комбінат», ПАТ «ВЕСТА-ДНПРО», ВАТ «Запорожжкокс», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів». Проведений фінансовий аналіз показав, що всі вони, незалежно від якості своєї продукції, попиту, власного капіталу, забезпеченості власними оборотними коштами і фінансового стану, звикли практично постійно залучати різного виду кредити, інші позики, що негативно впливає на їхній фінансово-економічний розвиток. Встановлено, що в ринкових умовах, коли реальною місією більшості підприємств є максимізація прибутків за будь-якої ціни, **розмір і стабільність чистого прибутку зовсім не залежать від розмірів кредитів**, які й залучаються здебільшого саме для цього. Тобто, **розмір кредитних запозичень практично не впливає на величину чистого прибутку, а викликає лише його циклічну динаміку з циклом приблизно у три роки**, наприклад, на ІнГЗК. Найчастіше особливо довгострокові кредити сприяють циклічному фінансово-економічному розвитку підприємства з періодичністю падіння прибутків на вищезначених суб'єктах господарювання через 3-6 років. Але кожен сам має вирішувати: залучати позики чи ні. Сама по собі позика, як і гроші взагалі, не є злом. Гріхом є пристрасть до тлінних матеріальних цінностей, пріоритет грошей у життєдіяльності й господарюванні.

Тож, до основних **принципів кредитування** (якщо комусь конче потрібно у виняткових випадках взяти позику) можна віднести: взаємна довіра один до одного: кредитора і позичальника; неприпустиме кредитне стимулювання виробництва і збуту соціально шкідливої продукції і послуг (єресі, зброї, алко-тютюно-нарко-порно-продукції, генної інженерії, ігорного бізнесу тощо); безпроцентні кредити; гроші, як пасиви балансу, просто створюють належні умови для творчого активного труда, це спосіб обміну, обслуговування товарів і товаром не можуть бути, тому отримувати на них прибутки не можна; кредитор не вказує строк повернення боргу, а позичальник розраховується за совістю – як найшвидше; кредитор не притягує боржника до відповідальності, але намагається мирно вирішити проблему аморальної поведінки

позичальника, щоб той урозумів хибність свого вчинку і виправився, бо кредит – це завжди спокуса і випробовування.

Проведені дослідження дозволили зробити такі **висновки**. Кредити у духовному сенсі – це, перш за все, наші борги, гріхопадіння, які з часом можуть призвести до фінансово-економічних криз і банкрутства. З вирішенням людиною пороку сріблολюбства (через покаяння і спокуту), зі зміною образу життя й господарювання, місії (з меркантильної на благо суспільства), кредити, як Божі *таланти* [1], перетворюються на благодійність, розповсюдження Слова істини для задоволення духовних і матеріальних потреб нужденних.

Матеріалістичні методи дослідження також підтверджують сутність кредитів. Кредитні запозичення, незважаючи на їхні розміри і динаміку, не впливають на величину прибутків. Найчастіше особливо довгострокові кредити сприяють циклічному фінансово-економічному розвитку підприємства з періодичністю падіння прибутків через 3-6 років. Прибуток підприємства і його стабільність також не залежать від іншого виду кредитування – статутного (акціонерного) капіталу: від його розмірів і динаміки. На рівень прибутку, його стабільність і сталий соціально-економічний розвиток підприємства в основному впливає вибрана місія підприємства. Чим більш вона егоїстична, меркантильна і агресивна, тим частіша циклічність його діяльності, а прибутки коливаються від максимальних до мінімальних і від'ємних. Місія, що забезпечує сталий розвиток (служіння трудового колективу на благо суспільства через сповідання благих нетлінних цінностей), сприяє правильному вибору мети господарювання (гармонізація трудових відносин у *колективі споріднених душ*, про який плекав наш праведний гуманіст Г. С. Сковорода) та надійних способів її досягнення (інтуїтивного, за серцем, за Духом прийняття вірних ефективних рішень).

Література: 1. Біблія. – М. : Российское библейское общество, 1993. – 1658 с. 2. Большой иллюстрированный словарь иностранных слов / – М. : ООО «Русские словари»: ООО «Издательство Астрель»: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 957 с. 3. Задорожный Г. В. Девятый / Г. В. Задорожный // Социальная экономика. – 2009. – № 1. – С. 5-8.

Леонов Д.А.,
к.е.н., доц., професор кафедри фінансів КНЕУ ім. Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ВИМОГИ ДО ІНВЕСТИВАННЯ КОШТІВ НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Пенсійні системи є відносно молодими складовими елементами національних фінансових систем, та ще перебувають у стадії розвитку. Саме цим зумовлене різноманіття як організаційних форм фінансових установ, які є надавачами послуг з пенсійного забезпечення[1,с.78-92] так і архітектур самих національних пенсійних систем у світі.

Протягом останніх десятиріч спостерігається стала тенденція переходу від пенсійних систем, що побудовані за принципом солідарності поколінь та передбачають перерозподіл пенсійних коштів від працюючого населення на користь існуючих пенсіонерів, до пенсійних систем, які повністю або частково передбачають персоніфіковане накопичення коштів для майбутніх одержувачів пенсійних виплат. Таке накопичення може відбуватися як за рахунок самого бенефіціара (тобто майбутнього отримувача пенсії), так і за рахунок інших осіб (найпоширенішими є роботодавці та родичі бенефіціарів). На відміну від солідарних, в накопичувальних пенсійних фондах кошти, що до них надходять, формують капітал, який використовується для виплат пенсій саме тим особам (або їх спадкоємцям), на користь яких здійснювалися пенсійні внески. В Україні також триває структурне реформування пенсійної системи на основі трирівневої моделі: I (солідарний) рівень пенсійної системи представлений Пенсійним фондом України (ПФУ), II рівень - має бути представлений державним Накопичувальним фондом (НФ), III рівень – недержавними пенсійними фондами (НПФ), банками та страховими компаніями[2,с.59-65]. В основу моделі накопичувальної складової пенсійної системи в Україні покладено принцип персоніфікованого накопичення коштів на користь майбутніх отримувачів пенсійних виплат. Кошти, які сплачуються на ім'я таких осіб, формують пул активів, за рахунок яких будуть фінансуватися пенсійні виплати. Активи будь-